

FOLKOMRÖSTA OM EU:s NYA GRUNDLAG NU!

Regeringskonferensen om superstaten EU

Den 4 oktober 2003 började en regeringskonferens om förslaget till ny grundlag från det s.k. europeiska konventet i juli 2003, "Utkast till fördrag om upprättandet av en konstitution för Europa." Regeringskonferensen kom fram till en uppgörelse den 18 juni 2004. Resultatet, "Konsoliderad version av fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.", är enligt regeringskonferensens sekretariat preliminär. Inför stats- och regeringschefernas undertecknande den 29 oktober ska texten slutgranskas av rådets juristlingvister på de 21 språken. Det undertecknande förslaget kommer att ha en löpande numrering av artiklarna men bibehålla indelningen i fyra olika delar, vilket innebär en skillnad mot tidigare, då numreringen bara var löpande inom respektive del. Till konstitutionsförslaget hör också "Preliminär konsoliderad version av de förklaringar som skall fogas till regeringskonferensens slutakt".

Grundlagsförslaget ska sedan ratificeras av medlemsstaterna enligt deras konstitutioner genom beslut av parlamenten, eventuellt efter folkomröstningar, som är klara att ordna i åtta länder, men inte än i Sverige. I samband med meddelandet om att Frankrike kommer att folkomrösta sade president Jacques Chirac: "Franska folket berörs direkt och kommer därför att tillfrågas direkt." (DN 15/7 - 04).

Det konsoliderade förslaget skiljer sig från konventsförslaget en hel del genom smärre språkliga förändringar, omflyttningar av artiklar eller delar av dessa, men också genom en del innehållsmässiga förändringar. Det senare gäller bl.a. det inflytande länderna ska ha i det lagstiftande ministerrådet, dvs. hur kvalificerad majoritet ska definieras och i hur stor utsträckning krav på enhällighet ska bevaras inom inrikes- och rättsliga området. Inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik blir EU både bredare och vassare. Detta framgår längre fram. Kritiken mot den tidigare regeringsskrivelsen till riksdagen kvarstår. Ny kritik riktas mot den sammanfattning av regeringsuppgörelsen, "Konstitutionen - punkt för punkt", som EU2004-kommittén publicerat med källa Sveriges EU-representation. En ledarartikel i DN granskas också.

Superstaten växer fram.

Inför folkomröstningen 1994 presenterades EU av JA-sidan som ett mycket begränsat, mellanstatligt samarbete. Var det något beslut som Sverige vid ett medlemskap ogillade, medförde kravet på enhällighet att Sverige kunde lägga in sitt veto och stoppa beslutet. Efteråt har statsminister Göran Persson fortsatt att karakterisera EU som ett mellanstatligt samarbete.

Men med Maastrichtfördraget 1991, Amsterdamfördraget 1997, Nicefördraget 2000 och konstitutionsförslaget 2004/1 växer EU fram som en federal statsbildning. EU har de flesta kännetecknen som folkrätten förknippar med en stat. EU blir en juridisk person, som kan

1 Konsoliderad version av fördraget om upprättandet av en konstitution för Europa, Regeringskonferensen juni 2004. Sidhänvisningar görs till denna.

ingå internationella avtal (sid. 18). EU har en överstatlig rättsordning som råder över de nationella lagarna och grundlagarna (sid. 17). EU har verkställande och rättsskipande institutioner och organ (sid. 27-), EU-medborgarskap (sid. 19-), en yttre gräns med ny gemensam politik för asyl, invandring och kontroll (sid. 190-), får ämbeten som ordförande/president i Europeiska rådet (sid. 29) och utrikesminister (sid. 35), har en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik (sid. 44-, 222-), får en uttrycklig gemensam säkerhets- och försvarspolitik (sid. 46-, 231-), har EU-militär på uppdrag, får ett överstatligt civilrättsligt- och, delvis, polissamarbete (sid. 194-), har en samordnad ekonomisk politik (sid. 24-, 125-), en europeisk centralbank (ECB) (sid. 37, 279-) och en gemensam valuta, euron (sid.125).

Superstatskaraktären framgår på många sätt.

I EU:s konstitutionsförslag fastslås beslutfattandets överstatliga karaktär genom att huvudregeln för ministerrådet (förkortat till "rådet"), som lagstiftar blir kvalificerad majoritet och inte enhällighet: "Rådet ska besluta med kvalificerad majoritet om inte annat föreskrivs i konstitutionen" (artikel I-22, punkt 3 (förkortat I-22.3), sid.30). Med förlorat veto ödeläggs vår nationella självbestämmanderätt, vår handlingsfrihet.

Den tidigare EG-rätten utsträcks till nya områden, som får överstatlig karaktär, t.ex. det civilrättsliga och ,delvis, polissamarbetet (den tidigare s.k. tredje pelaren) och blir unionsrätt. Uttryckligen slås fast att unionsrätten gäller framför nationell rätt, dvs. över svensk lag och grundlag: "Konstitutionen och den rätt som antas av unionens institutioner genom utövande av de befogenheter som den har tilldelats skall ha företräde framför medlemsstaternas rätt." (artikel I-5a, sid. 17).

Det som EG-domstolen har gjort till praxis för den s.k. första pelaren (den europeiska ekonomiska gemenskapen) utsträcks alltså till att också gälla det inrikes- och rättsliga området, den tidigare s.k. tredje pelaren och upphöjs till superstatsgrundlag. EG-domstolen byter namn till Europeiska unionens domstol. Den är en förvaltningsdomstol som alltså får sista ordet vid överprövning och utformar rättspraxis i frågor som många gånger är av politisk natur. "1. Europeiska unionens domstol skall omfatta domstolen, allmänna domstolen och specialdomstolar. Den skall säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av konstitutionen.

Medlemsstaterna skall fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten." (artikel I-28.1, sid.36).

Riksdagen reduceras alltså i många stycken till ett regionalparlament och svenska folket förlorar självbestämmanderätt i en omfattning och på sätt som inte var bekanta före folkomröstningen 1994. Den europeiska gemenskapen av tidigare mellanstatlig karaktär har förvandlats till överstaten EU som ställer riksdagen åt sidan på område efter område eller som tvingar riksdagen att översätta unionsrätten till svenska: "Medlemsstaterna skall vidta alla nationella lagstiftningsåtgärder som är nödvändiga för att genomföra unionens rättsligt bindande akter." (artikel I-36.1, sid. 43). Därför måste förslaget till EU-grundlag underställas folket i en folkomröstning!

Unionens befogenheter och kosmetikan

Konstitutionsförslaget preciserar principerna för unionens befogenheter och de områden som de omfattar "Principen om tilldelade befogenheter skall styra avgränsningen av unionens befogenheter. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet skall styra utövandet av dessa befogenheter." (artikel I-9.1, sid. 21).

Följande befogenhetskategorier anges för unionens beslutsfattande: exklusiva befogenheter (ensamma för unionen), delade befogenheter med medlemsländerna, samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken, gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder samt ett flexibelt område för åtgärder, (Flexibilitetsklausul, artikel I-17, sid. 26) sid. 21-26.

Unionens exklusiva befogenheter omfattar: fastställande av konkurrensregler för den inre marknaden, den monetära politiken för de medlemsstater som infört euron, den gemensamma handelspolitiken, tullunionen, bevarandet av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och internationella avtal under vissa förutsättningar. (Artikel I-12, sid. 23).

Beträffande delade befogenheter föreskrivs: "När konstitutionen tilldelar unionen en befogenhet som skall delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna skall utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte utövar sin befogenhet eller beslutat att inte längre utöva den." (Artikel I-11.2, sid. 22). Närmare bestämmelser ges i del III av konstitutionsförslaget, sid. 87-314. Konstitutionsförslaget ger alltså unionens utövande av sin befogenhet företräde framför medlemsstaternas, vilket inte framgick av regeringens skrivelse 2003/04:13 till riksdagen/2. I denna fås i stället intrycket av det motsatta förhållandet: "Området med delad befogenhet är områden där såväl unionen som medlemsstaterna har befogenhet att lagstifta och anta juridiskt bindande akter. Unionen skall, enligt subsidiaritetsprincipen, endast utnyttja sin befogenhet om målen för den planerade åtgärden uppnås bättre på unionsnivå.", sid. 24 i skrivelsen.

Enligt konstitutionsförslaget ger unionsrätten medlemsländerna skyldigheter att följa bestämmelserna. "Medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att se till att de skyldigheter fullgörs som följer av konstitutionen eller av akter som antas av unionens institutioner (Artikel I-5.2 stycke 2, sid. 17).

Subsidiaritetsprincipen om att beslut ska fattas "på lägsta effektiva nivå" infördes med Maastrichtfördraget. Det trädde i kraft 1993 och innebar, att den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EG) blev den Europeiska unionen (EU) med många nya centraliserade uppgifter och överstatliga beslut. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet (effektiva åtgärder) är vackra i tryck och får anrättningen att se mer aptitlig ut. Men de har knappast haft några effekter i praktiken. De ingår i grundläggande principer för Unionens

befogenheter, sid. 21, i ingressen till stadgan om de grundläggande rättigheterna, sid. 65, i del III sid. 188, och i ett särskilt protokoll om tillämpningen sid. 263/3. Vid en viss uppslutning av de nationella parlamenten om att ett aktuellt förslag inte följer subsidiaritetsprincipen, måste EU-kommissionen ompröva det, men den kan i alla fall stå fast vid sitt förslag, sid. 264/4. Domstolen kan pröva en överklagan. Men "Den rättspraxis som utvecklats av Europeiska gemenskapernas domstol och allmänna domstolen om tillämpningen av de fördrag och akter som upphävs genom artikel IV-2 samt de akter och konventioner som antagits för deras tillämpning förblir, i tillämpliga delar, den autentiska tolkningsrätten för unionsrätten och i synnerhet för jämförbara bestämmelser i konstitutionen". (artikel IV-3.4, sid. 319). Det betyder, att fraserna kommit tillbaka till ruta ett. Unionsrätten har då, som tidigare praxis visat, högsta dignitet i fråga om att bestämma sin egen räckvidd.

Huvudmålen för de delade befogenheterna

"Unionen och medlemsstaterna skall ha delade befogenheter på följande huvudområden:

- a) Inre marknaden
- b) Socialpolitik, ifråga om aspekter som fastställs i del III
- c) Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning
- d) Jordbruk och fiske, med undantag av bevarande av havets biologiska resurser
- e) Miljö
- f) Konsumentskydd
- g) Transport
- h) Transeuropeiska nät
- i) Energi
- j) Områden med frihet, säkerhet och rättvisa
- k) Gemensamma angelägenheter i fråga om säkerhet när det gäller folkhälsa avseende aspekter som fastställs i del III." (artikel I-13.2, sid. 24).

De nationella parlamenten förlorar beslutanderätt

I regeringsskrivelsen talas i avsnitt "10.3 Regeringens utgångspunkter" om: "De ökade möjligheterna till inflytande och kontroll över EU:s lagstiftningsprocess som ges de nationella parlamenten i konventets förslag innebär för svensk del inte någon ändring av samrådsförfarandet mellan regering och riksdagens EU-nämnd". Det handlar inte om några befogenheter för de nationella parlamenten i unionens lagstiftningsprocess utan om information om lagstiftningsförslag från EU-kommissionen och om möjligheten, som redogjorts för, att "skicka ett motiverat yttrande om huruvida ett lagstiftningsförslag är förenligt med subsidiaritetsprincipen." enligt det särskilda protokollet, s.263-264. Det handlar om kosmetika som denna: "De nationella parlamentens inflytande över EU-politiken bidrar till att ge EU:s beslut nödvändig legitimitet och parlamenten bör därför ges bästa möjliga förutsättningar att utöva detta inflytande." Regeringsskrivelsen, s.36.

3 Utelämnat i det konsoliderade konstitutionsförslaget men åberopat, sid. 21. Se konventsförslaget, sid. 263- .

4 Utelämnat i det konsoliderade konstitutionsförslaget men åberopat, sid. 21. Se konventsförslaget, sid. 263- .

Vad regeringen inte tar upp i sammanhanget är den makt som riksdagen förlorar när det överstatliga området och EG-rätten utsträcks till unionsrätt med europeiska domstolens överhöghet över det rättsliga och inrikesområdet. Undantaget för domstolens behörighet är enligt artikel III-283 "giltigheten eller proportionaliteten av insatser som polis eller andra brottsbekämpande organ gör i en medlemsstat eller av medlemsstaternas utövning av sitt ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten, när dessa akter omfattas av den nationella lagstiftningen.", sid. 277. Högsta domstolen påpekar i sitt remissyttrande att "det är nödvändigt att bevaka att övergången till majoritetsbeslut på området inte ger upphov till konflikter med exempelvis den svenska tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen." Regeringsskrivelsen, sid. 53.

I "Konstitutionen - punkt för punkt" i EU2004-kommitténs skrift EU-stafetten, daterad 2004-06-21, med källa: Sveriges EU-representation, sägs bl.a.: "På det rättsliga och inrikes- området kombineras majoritetsbeslut med en slags nödbroms, som gör att ett enskilt land kan lyfta en fråga till Europeiska rådet om nationella intressen står på spel." (sid. 2). Det bör påpekas, att detta inte gäller hela området, utan endast den straffrättsliga delen (se sid. 187-203). Nödbromsen, artikel III-171.3-4, sid. 197-198 och III-172.3-4, sid. 199, varen eftergift till Storbritannien under förhandlingarna fram till uppgörelsen den 18 juni på regeringskonferensen.

Det är uppenbart, att konstitutionsförslaget innebär, att riksdagen förlorar beslutanderätt, ställs åt sidan och svenska folket därmed förlorar sin makt. Det är ett grundskott mot den svenska demokratin.

Flexibilitetsklausulen i grundlagsförslaget är också utvidgad från "den gemensamma marknadens ram"⁵ till "ramen för den politik som fastställs i del III nå något av de mål som fastställs genom konstitutionen". Skulle en åtgärd från unionens sida visa sig vara nödvändig inom denna ram "och konstitutionen inte innehåller de nödvändiga befogenheterna skall ministerrådet genom enhälligt beslut på förslag av Europeiska kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande anta de åtgärder som behövs." (artikel I-17.1, sid. 26). Riksdagen förlorar beslutanderätt i större utsträckning genom det utvidgade tillämpningsområdet för flexibilitetsklausulen i konstitutionsförslaget.

Det finns alltså all anledning att låta svenska folket bestämma självt om EU:s nya grundlag, som genomgripande undergräver den svenska demokratin.

Deltagardemokrati

Hur klichéartad konstitutionsförslaget är beträffande "Principen om deltagandedemokrati" framgår av Artikel I-46.4, sid. 52. Det krävs nämligen minst en miljon unionsmedborgare från ett betydande antal medlemsländer för att få "ta initiativ till att uppmana kommissionen att lägga fram lämpliga förslag i frågor där medborgarna anser att det krävs en unionsrättsakt för att genomföra konstitutionen. Bestämmelser om de förfaranden och villkor som krävs för ett sådant medborgarinitiativ, däribland det minsta antal medlemstater som de måste komma ifrån, skall fastställas i en europeisk lag". Observera

5 Europeiska unionens grundlagar – efter Nice, Artikel 308, s.128.

att det står inte, att en sådan uppmaning från en miljon människor ska leda till någonting!

Öppenhet

I EU2004-kommitténs "Konstitutionen - punkt för punkt" sägs: "Öppenheten stärks. Alla institutioner, organ och myndigheter omfattas av handlingsoffentligheten (för ECB och EG-domstolen endast den administrativa verksamheten). Debatter och beslut om lagstiftning i rådet och Europaparlamentet blir öppna." Detta låter bra. Men rätten till tillgång till handlingar skall ske enligt villkoren i del III. Och "De allmänna principer och de begränsningar som av skäl som rör allmänna eller enskilda intressen skall styra utövandet av rätten till tillgång till sådana handlingar skall fastställas i europeisk lag". (artikel I-49.3 stycke 2, sid. 53). Och "Varje institution, organ eller myndighet skall i sin arbetsordning fastställa särskilda bestämmelser om tillgång till handlingar i enlighet med den europeiska lag som avses i punkt 3". (artikel I-49.4, sid. 53). Vilken öppenhet som blir verklighet återstår att se.

Anmärkningsvärt är att någon meddelarfrihet eller något meddelarskydd inte finns för EU-anställda. Istället är dessa förpliktade, enligt Artikel III-336, sid. 312, att inte lämna ut upplysningar som omfattas av tystnadsplikt.

Full sysselsättning

I EU2004-kommitténs "Konstitutionen - punkt för punkt" står under rubriken "Unionens mål": "Full sysselsättning blir ett tydligt fördragsfäst mål för unionen." I artikel I-3.3, sid. 16, ingår full sysselsättning som ett övergripande mål att eftersträva bland många andra. I avsnittet om "Sysselsättning" i del III talas istället om "en hög sysselsättningsnivå": "Målet att uppnå en hög sysselsättningsnivå skall beaktas när unionens politik och verksamhet utformas och genomförs." (artikel III-99.2, sid. 151).

För penningpolitiken skall fortfarande "... huvudmålet vara att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål skall Europeiska centralbankssystemet stödja den allmänna politiken inom unionen i syfte att bidra till att förverkliga unionens mål enligt artikel III". (artikel III-77, sid. 134). Full sysselsättning är alltså inget huvudmål för EU:s ekonomiska politik.

Försiktighetsprincipen

I en ledare i DN, 1/8 -04, talas om att försiktighetsprincipen är inskriven i förslaget till EU:s nya grundlag, I ledaren sägs: " Men denna förändring kan skapa mer problem än den löser. Olika särintressen, som djurrättsorganisationer, som skulle kunna använda principen för att stoppa forskning som de inte gillar. Att ge högsta rättsliga status åt en i grunden diffus måttstock är fel väg att gå." Men försiktighetsprincipen skrevs redan in i Maastrichtfördraget 1991 och har inte fått någon större betydelse i praktiken. Lydelsen i konstitutionsförslaget är i det närmaste identiskt med den gällande, placerad i EG-

fördraget/6 och har inte en förpliktande utformning. "2. Unionens miljöpolitik skall syfta till en hög skyddsnivå med beaktande av de olikartade förhållandena inom unionens olika regioner. Den skall bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren skall betala." (artikel III-129.2, sid. 170). Beträffande åtgärder stod alltså inte "skall vidtas" utan "bör vidtas", vilket inte är förpliktande. Ett exempel på frånvaron av en fungerande försiktighetsprincip är EU:s fiskeripolitik. Först gav EU investeringsbidrag till ett närmast högteknologiskt fiske, som dammsuger havet på fisk och förstör bottarna. När situationen blev ohållbar och Sverige ville införa ett torskfiskestopp på svenskt vatten för att fisken skulle kunna återhämta sig, då sade EU nej. Eftersom fiskeripolitiken är överstatlig, gäller EU:s nej och vi har inte frihet att själva besluta, Den som är satt under förmyndare är inte fri!

Alliansfriheten förloras

EU:s stats- och regeringschefer antog en säkerhetsstrategi den 12 dec 2003. Det italienska ordförandeskapets förslag om införande av ömsesidiga säkerhetsgarantier, som regeringen tidigare haft invändningar mot men inte stoppat med sitt veto, är i stort inskrivet i konstitutionsförslaget. Det är en stor förändring.

I EU2004-kommitténs "Konstitutionen - punkt för punkt" står: "En klausul om ömsesidiga försvarsförpliktelser införs. Om ett medlemsland angrips militärt, ska de andra komma till undsättning. Länderna bestämmer själva om de vill bistå och med vilka medel.

Om ett framtida beslut om en försvarsunion skulle bli aktuell måste samtliga länder vara överens. Den svenska militära alliansfriheten ifrågasätts inte."

Det är inte rätt, att "länderna bestämmer själva om de vill bistå, och med vilka medel" vid militära angrepp. Det framgår av grundlagstexten. "Om en medlemsstat utsätts för ett väpnat angrepp på sitt territorium, är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den stöd och bistånd med alla till buds stående medel i enlighet med bestämmelserna i artikel 51 i Förenta Nationernas stadga. Detta skall inte inverka på den specifika karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik.

Åtagandena och samarbetet på detta område skall vara förenliga med åtagandena inom Nato, som för de stater som är medlemmar i denna också i fortsättningen skall vara grunden för deras kollektiva försvar och den instans som genomför det." (artikel I-40.7, sid. 47-48).

Det är alltså ömsesidiga försvarsförpliktelser. Därefter påstås att "Detta skall inte inverka på den specifika karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik.

Åtagandena och samarbetet på detta område skall vara förenliga med åtagandena inom Nato, som ...". Sverige har alltså förlorat sin alliansfrihet.

En skillnad mot konventionsförslaget är att i det konsoliderade konstitutionsförslaget är kravet på enhällighet borttaget då rådet fattar europeiska beslut om insatser enligt artikel III-210.2, sid, 231, för uppdrag utanför unionen enligt artikel I-40.1, sid. 46, i vilka

unionen kan använda civila och militära medel. Rådet "får anförtro genomförandet av ett uppdrag åt en grupp medlemsstater som så önskar och som förfogar över den kapacitet som är nödvändig för ett sådant uppdrag....".(artikel III-211.sid. 231).

I DN 12/12-03 presenterade EU:s utrikespolitiska talesman Javier Solana den antagna säkerhetsstrategin: "EU ska bli en mer aktiv, mer kapabel och mer sammanhållen aktör på det globala planet." I konstitutionsförslaget finns också förpliktelsen: "medlemsstaterna skall förbinda sig att gradvis förbättra sina militära resurser." (artikel I-40.3, sid. 47). Riksdagen och svenska folket förlorar inte bara sin alliansfrihet utan även makten över utrikes- och försvarspolitiken. Det är tvärtemot vad som sades till svenska folket inför folkomröstningen om EU 1994. Därför måste konstitutionsförslaget underställas folket i en folkomröstning.

Vad kostar superstaten?

Svenska folket betalar c:a 24 miljarder till EU. C:a hälften kommer tillbaka i form av jordbruksstöd och regionalstöd. Vad vi vet är att utvidgningen medför antingen ytterligare höjda avgifter eller att mindre kommer tillbaka i framtiden. Vad upprustningen och superstatsbygget kostar kan vi bara ana. Men inget är gratis! Inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inbegripet den gemensamma försvarspolitiken, sid. 222-, inrättas förutom en utrikesminister, bl.a. en "europeisk avdelning för yttre åtgärder", en "kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik", "europeiska byrån för krigsmaterial", och en "startfond", som finansieras med bidrag från medlemsländerna, för "de uppdrag som avses i artikel I-40.1 i vilka unionen kan använda civila och militära medel ...".

Folkomrösta om EU:s nya grundlag!

Sju miljoner röstberättigade i Sverige, som är fler än 349 i riksdagen, borde myndigförklaras i det nya millenniet och få avgöra en fråga, som så genomgripande rör styrelseskicket i Sverige och i EU. Låt alla röster höras. Släpp loss demokratin istället för att inskränka den till några få utvalda!

Kaj Lidén

/ordf, Folkrörelsen Nej till EU - Botkyrka/